

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemati velja: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 3/6. uri popoldne.

Štev. 135.

V Ljubljani, v sredo 16. junija 1886.

Letnik XIV.

Dogodki na Bavarskem.

Vsled telegrama iz Monakovega od 10. t. m. je vlado prevzel princ Luitpold, stric kralja Ludovika in bavarski general feldcaymajster, ki je tudi do sedaj kralja mnogo nadomestoval.

Kralj Ludvik II. se namreč za vladanje nikoli ni veliko zmenil, zadnjih šest ali sedem let pa prav nič, še celo svojih ministrov ni sprejemal. Njegovo edino delo in zanimanje bilo je za godbo in stavbarska dela. Izdajal je neznanske svote zaradi Wagnerja in dokler je bil ta živ, se ni mogel od njega ločiti. Še večje svote so mu požrle razne stavbarije. Več graščin si je pozidal, vselej v kakem samotnem kraju, ki ga je v raj spremenil. A pri takih izdajkih se tudi kraljeve denarnice izpraznijo. In res so se denarni viri kraljevi tako vsušili, da bil je kralj povsod dolžan, zlasti vsem vodjem — podjetnikom raznih del in tudi drugim kupcem. Dolgovi narastli so se na mnogo milijonov. (Govori se od sedem in celo tudi več). Kaj pa, da so začeli sedaj upniki tirjati in sicer čedalje silnejše. Zaradi raznih drugih znamenj se je slutilo, da kralj znabiti ni prav pri zdravi pameti. In res, trije zdravniki, ki so bili o raznih časih pri njem ter ga opazovali, so to misel naravnost potrdili; njegov životen zdravnik, dr. Gudden, je pa neki to zanikal.

Po mnogem posvetovanji so pri vladi sklenili vladarstvo države kralju odvzeti ter najbližnjemu sorodovincu princu Luitpoldu izročiti. In res, 10. t. m. se je to izvršilo; spremen ta javlja proklamacija regenta Luitpolda, katero smo včeraj priobčili. Naznaniti spremen kralju, ali bolj prav, ga na to pripravljati, je imel nalogo grof Holnstein. Bil je pa nekoliko okoren ter nepreviden in kralj je to zvedel. Dal je prijati grofa Holnsteina in tudi komisijo zapreti ter poklical iz obližja nekaj žandarmov in vojakov. Do tu ga je ubogalo vse; a zapovednik vojaški je vendar poprašal ministerstvo, kako in kaj, ki mu je spremen vlade naznanilo. Kralj je bil silno razjarjen; pravijo, da je prepovedal trem udom komisije dati jesti ali kakoršno-koli polajšanje v ječi; govori se, da je celo zapovedal, bičati jih do kosti.

(Se vé, da se to ni izvršilo.) Enako se govori, da je kralj poslednje dni v svoji blaznosti ministre in mnogo drugih k smrti obsodil, kar, se vé, da se je še manj izvršilo.

Ko je družina kraljeva spremen vlade zvedela, se vé, da je nehala tudi dosedanja zvestoba do kralja in nastopiti je morala zvestoba in pokorščina novi vladi. Med tem ko se je vse to godilo v glavnem mestu je kralj prebival v gradu Hohenschwangau. Premestiti pa so ga hotli in pripravili so vse potrebno za njegov sprejem v graščini Berg ob Starenberskem jezeru. Kralj se neki temu ni nič branil ter je potovanje v soboto, 12. t. m. na povabilo vladne komisije prostovoljno nastopil. Njegov spremljevalec je bil nadzdravniški svetovalec dr. Gudden. Med potjo povzdravljala je kralja tu pa tam tolpica ljudstva, kateri se je kralj prijazno zahvaljeval. Pred nastopom tega potovanja se je neki kralj od svojih prav ginljivo poslovil. Drugi spet pravijo, da se kralj ni smel od nikoga posloviti. Za sprejem sta kralja v Bergu čakala grof Holnstein in kralja poseben prijatelj od mladosti major baron Vašington. Žalibog da bivanje kraljevo v Bergu trajalo je le malo časa, le nekatere ure.

Kakor poročajo dotična naznanila, bil je kralj Ludvik binkoštno nedeljo jako miren ter se je dopoldne ob enajstih s svojim zdravnikom, dr. Guddenom, sprehajal po graščinskem parku. Nekoliko pred njima šel je eden grajskih žandarmov, za njima pa eden strežajev, da bi bila precej pri rokah, ako bi se kaj primerilo. Dr. Gudden bil je tako zadovoljen, da je telegrafiral v Mühovico: Vse gré čudovito dobro! Guddenov zet, eden izmed zdravnikov, ki so bili kralju v pomoč poslani, je pa drugače sodil; on kralju in njegovemu navideznemu miru in zaupal ter je svaril tasta, da ga bo kralj enkrat prevaril. To se je le prehitro zgodilo. V nedeljo proti večeru šel se je kralj zopet sprehajati; morala bi ga, razun zdravnika, od daleč spremljati tudi žandarm in strežaj. Toda kralj je zdravniku rekel, da naj ju nikar ne jemlje seboj, in ker je bil na videz pameten in miren, je res dr. Gudden sam šel z njim. Ko sta pa prišla k jezeru, skočil je kralj ob 3/4.7. uro v vodo, zdravnik je skočil za njim, da

bi ga otel, ali nesrečni kralj je hotel na vsak način umreti in se zdravniku ni pustil potegniti iz vode; kakor kažejo rane na Guddenovem truplu, morala sta se pred smrtjo med seboj hudo boriti; pri tem boju premagal je krepki 40letni kralj 65letnega zdravnika in ga menda potlačil pod vodo, da ga je zadušil. Potem je šel iz plitve vode nekoliko stopinj dalje v globočino ter je tam tudi sam našel svojo smrt.

Ker ju dolgo ni bilo nazaj, postali so v gradu nemirni, ter so ju šli iskat in so ju po dolgem iskanju okoli enajstih pred polnočjo našli v Starenberskem jezeru.

Zdravnik, dr. Müller, poskušal ju je pripraviti k zavesti, pa vse zastonj, ob polnoči naznanil je okolistoječim, da kralj in dr. Gudden nista več med živimi.

Kralj bavarski, Ludvik II., je toraj mrtev. Težko je prav razsoditi, je li bil in koliko je bil r. kralj blazen, zmoten ali le prenapet. Bodo (so tudi sedaj že), ki pravijo, da kralj je bil pri zdravi pameti, da se mu je krivica zgodila, da ga je le napačno ravnanje z njim tako daleč pripravilo itd. A nasproti bodo pa tudi mnogo dokazov in pisem na dan spravili, s katerimi bodo do pičice dokazali blaznost in neozdravljivost kraljeve bolezni. Kdo jim bo nasprotno dokazal? Kralj je mrtev! Od duhovenske strani je neki zmotenost priznana ter cerkveni pokop dovoljen. Res je bil tudi kraljevi mrlič po dekanu Türku in treh dvornih duhovnikih na večer 14. t. m. blagoslovljen in v Monakovo prepeljan. V četrtek, kakor se govori, bo slovesen pokop.

Njegov naslednik je mlajši brat Oton, ki je bil v ponedeljek proglašen za kralja. Ali tudi on bo le po imenu kralj, ker je že pred večimi leti zblaznel in živi v kraljevem gradu Schleissheim. Vladanje bo sedaj namesto njega prevzel princ Luitpold, ki je za 16. t. m. sklicani deželni zbor sedaj odložil na soboto 19. t. m. Bog vari deželo Bavarsko, da bi srečno prestala silno hud vdarec, ki je njo in vladarsko rodbino zadel.

LISTEK.

Žiga Višnjagorski,

prvi avstrijski poslanec na turškem dvoru l. 1528.

Spisal I. Steklasa.

(Dalje.)

S pomnoženjem svojih posestev ter po ženitbah z imenitnimi rodbinami postali so sčasoma tako znameniti plemiči kranjski, da so jih začeli na cesarskem dvoru ceniti in upotrebljaviti za razne državne službe, v katerih so se izkazali kot izvrstni upravitelji in državniki. Pa tudi na bojnem polju so se izkazali kot pravi junaki. Vladarji pa so jim bili za te zasluge tudi hvaležni. Tako je cesar Friderik IV. uslišal prošnjo Lenarta, ko ga je prosil, da naj podeli neke fevde Jurju Scheireru. Prošnja je rešena 16. decembra 1479. Iz te rodovine je bil tudi naš Žiga, prvi avstrijski poslanec na turškem dvoru v Carigradu.

O mladosti Žiga Višnjagorskega nam ni skoraj nič znanega, dokler ga niso poklicali na cesarski dvor, da prevzame važno poslanstvo k sultanu. Od-

gojeval se je gotovo tako kakor drugi plemički sinovi v tedanjih časih. Prvikrat se je odlikoval s svojo hrabrostjo v benečanski vojski leta 1510. Bržkone da je sodeloval tudi večkrat v vojaških podvzetjih in v obrambi svoje domovine proti Turkom, kar pa nam zgodovinski viri sicer ne dokazujejo, razun Valvazorja (XI. str. 629), ali je prav verjetno, ker drugač ne bi bil toliko poznat na cesarskem dvoru. Pa tudi spreten govornik in vesten posredovalec med borečimi se strankami je moral biti naš Žiga, saj je bila gotovo ena najtežjih nalog, ki jo je imel on izvesti. In čeravno nimamo napisanih dokazov, vendar moremo trditi, da je bil izurjen vojak in državnik že takrat, ko so ga poklicali na dvor, kar je pa kasneje dejansko pokazal. Da nam bode pa jasno, kako je prišlo do tega prvega poslanstva na Turško pod vodstvom Žige Višnjagorskega, moramo v kratkem omeniti tedanje politične razmere med Avstrijo, Ogersko in Turško.

Ko je po nesrečni mohaški bitki l. 1526 mislil kralj Ferdinand I. vsled dedne pogodbe, sklenjene med Maksom I. in Vladislavom, zasesti prestol ogerski, ustavila se je njegovi volitvi v Požunu na Ogerskem jako protivna stranka, ki je že 10. nov.

1526 izklicala erdeljskega vojvodo Janeza Zapoljskega za kralja ogerskega. Ravno tako se je dogodilo tudi na Hrvaškem, kjer je avstrijska stranka pod vodstvom Nikolaja Jurišiča in Janeza Kacijanarja izbrala 1. januarja 1527 Ferdinanda, a protivna stranka pod vodstvom Krste Frankopana dva dni kasneje Janeza Zapoljskega. K prvi veliki nesreči pridružila se je po tej volitvi druga, namreč domača nesloga, katero je znal Turčin za-se prav dobro izrabiti. Mesto da se kristijani združeni boré proti sovražnikom njihovim, koljejo se med seboj in preganjajo, da je groza. Ferdinand je sicer razpošiljal razglase in opomine ogerskemu in hrvaškemu narodu, da naj popusti protivnika njegovega Zapoljskega ter se oklenejo njega, pravega, postavnega naslednika Ljudovitovega, velmožem pa je ponujal gradov, nagrad, denarja in drugih poboljškov, ako pristopijo k njegovi stranki.

Ali vse to je bilo brezuspešno. Še le ko je pal najnevarnejši protivnik Ferdinandov, Krsto Frankopan v bitki pri Varaždinu proti Ferdinandovcem in ko je bila vojska Janeza Zapolje pri Tokaju popolnoma razbita, bilo je zopet nekaj nade, da bode Ferdinand osvojil vso Ogersko za-se. Zapolja se je namreč

Tužna Irska.

(Dalje.)

Kralj Jurij IV. se je upiral novi postavi, jeni se in tožil, jokati in togotil; konečno je podpisal 13. aprila 1829 rekoč: „Vojvoda Wellington je kralj Anglije, O'Connell kralj Irske, jaz pa sem, kakor vidim, le dekan v Windsoru.“

15. maja pride O'Connell v zbornico. Ker pa je zahtevala večina, da mora priseči po stari obliki, ker je bil voljen pred novo postavo, vrne se na Irsko, kjer je bil brez truda zopet voljen za poslanca 30. julija 1829.

Tako se je končal boj za katolike, ki je dal Irski malo več prostosti in državljanskih pravic. Vsak pa mora reči, da tega ne bi storila angleška vlada, niti svobodoljubnost angleških državljanov, ko bi je ne bil prisilil vstrajni, previdni, neumorni O'Connell, ki je združil v svoji osebi vse želje in težnje, pa tudi voljo in moč irskega naroda.

Tudi emancipacija ni zadovoljila Ircev. Užaljeni so bili vsled angleške nestrpljivosti. Na vsaki drobtini skromnega kruha lesketala se je solza, ki je Ircu grenila življenje. Angleški gospodje so imeli še malone vso irsko zemljo, irski denar so trosili v inozemstvu. Revni irski najemnik je še plačeval bogate angleške postopake in službeno obleko protestantskih duhovnikov. Irske trgovine se ni mogla opomoči vsled angleških postav. Angleški oranžisti so še vedno žalili in zaničevali irska čutila in vero. Naravno je toraj, ako je irski narod korak za korakom naskakoval angleško trdnjavo, do ktere je bil O'Connell ulomil vrata. L. 1831 je bila v Irski jako slaba letina, a navzlic temu so bili angleški posestniki in protestantski duhovniki neusmiljeni pri iztirjevanji najemnine in desetine. Lakote so cepali Irci kakor muhe, navstali so nemiri. O'Connell je dosegel z odločno besedo, da so v prihodnje plačevali desetino angleški posestniki in ne irski najemniki.

O'Connell je imel v zbornici okoli sebe že tri sine, dva zeta in do 50 družih prijaznih mu poslancev. Vrgel je ministerstvo Greyjevo, in z njegovo pomočjo se je obdržal na krmilu skoraj šest let Melbourne.

Leta 1834 je O'Connell stavil v zbornici prvič predlog, da se prekliče unija. Tu pa se je bil mož prenaglil. Predlog je bil zavržen s 523 proti 38 glasovi.

L. 1837 umrje kralj Viljem IV.; kraljica Viktorija zasede prestol Velike Britanije. O'Connell je ponovil svoje upanje, ob enem pa tudi svoje napore. Ker pa je sprevidel, da Irske od Anglije ne more ločiti, zahteval je od vlade v imenu naroda irskega: 1. preosnovo občinskega reda; 2. razširjenje volilne pravice; 3. primerno število irskih zastopnikov v angleški zbornici; 4. da se Irsko oprosti plačevanja protestantski duhovščini. Ako Anglija ne usliši teh želj, daroval bode konec svojega življenja — star je bil tedaj že nekaj nad 60 let — da raztrga unijo. Bil je že v letih, a domoljubje širilo mu je prsi, dajalo pogum. 15. aprila 1840 osnoval je novo društvo „repeal-association“, s katerim je hotel uničiti angleško-irsko unijo. Njegova desna roka mu je bil frančiškan o. Matthew. Ta se ni pečal s politiko,

a milijoni pijači udanih Ircev storilo je njemu obljubo treznosti. O'Connellu je pripravil tisoče bojevnikov treznih glav, zdrave krvi.

To delo je bilo v Irski v resnici neverjetno. Po 100.000, tudi 200.000 Ircev se je zbralo na tabornih, po 10krat, 12krat na mesec, kjer jih je O'Connell vžigal za irsko stvar. S tabornic se je „rešitelj“ vračal v zbornico. Ako so se kje vršili neredi, prišel je O'Connell osebno ter je posvaril razsajalce. Tudi je pošiljal po deželi svojega poštenega prijatelja Toma Steeleja z belo, zeleno-obrobjeno zastavo, na kateri so bile besede: „Kdorkoli stori zločin, moč pomnoži sovražniku.“ In narod se je vedno pomiril, ko je ugledal angelja miru. V smrt bi bil šel vsak Irec za svojega „osvoboditelja“.

Repealnih društevnikov (protiunistov) je štela Irski milijone. Razvrščeni so bili v tri razrede: ude, somišljenike in prostovoljce. Somišljeniki so plačevali po 30 šilingov ter so dobivali male „kartice“ kot znamenje. Udje so plačevali po jeden funt (10 gld.) na leto. Prostovoljec je bil, kdor je plačal 10 funtov. Vsak prostovoljec je dobil list (karto), kjer je bilo brati: „Irski obseže 32.201 (angleško) miljo; večji je za 4649 milj od Portugalskega, 4473 milj od Bavarskega in Saksonskega, 409 milj od Neapoltanskega in Sicilije, 1285 milj od Hanoveranskega, papeževih držav in Toskanskega, 9609 milj večji od Danskega, kneževine Hesenske, 5565 milj večji od Nizozemskega in Belgije; po prebivalstvu preseže 18, po velikosti 15 evropskih držav, in vendar nima zbornice!“ Na drugi strani se je bralo: „Irski ima 8.750.000 prebivalcev, letnih dohodkov 5.000.000 funtov (50 milijonov gld.), domačih pridelkov se izvaža na leto za 18.000.000 funtov, plača vladne in upravne stroške ter še pošilja na leto po 2.500.000 funtov v Anglijo, plačuje na leto odsotnim posestnikom do 5.000.000 funtov; postavila je na noge v zadnji vojski poveljnika (Wellington je bil rojen Irec) in dve tretjini častnikov in moštva v angleški armadi in brodovji, ima do 2 milijona bojevnikov, — in vendar nima zbornice!“

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. junija.

Notranje dežele.

Nemški klub (bolj po pravici bi ga imenovali prusjanski klub), pomagal si je v najnovejšem času nekako tako na noge, kakor poštni ali fjakarjev konj, ki v svojih poslednjih trenutkih še enkrat kvišku plane, češ, glejte me, kako sem še trden, toda takoj na to ali vsaj prav kmalo zvali se s tolikanj večjo slabostjo zopet na tla. Prav temu sličen zdi se nam nemški klub. Da bi bolje vozil in laglje svoje kričanje med svet razširjal, kupil si je zloglasno „Deutsche Zeitung“, dobro poznano po vsem svetu. Vsled tega je list tudi svojega glavnega vrednika spremenil. Stopil mu je namesto bivšega Reschauerja, kateri je pri sodnijski preiskavi dokazal, da ima umazane roke, hud prusjak, dr. Friedjung,

na čelo. Časniki, ki Friedjunga dobro poznajo, pravijo, da nemški klub z njim nikakor ni terne zadel, ter se vsled tega tudi listu ni nadjati, da bi se dalje razširjal. Žalibog gledé poslednjega moramo priznati, da je list po naših krajih že le preveč razširjen in kar sam ne more opraviti s svojim hujskanjem nad Slovani, pomagata mu iz sra vsani filijali, oba Tržaška nemška dnevnik, ki sta bila lansko leto še kakor pes in mačka, letos sta pa bratec in sestra postala. Taka je dandanes značajnost.

Poslednji tedaj pred Binkošti si bode sedanjí delavski rod po Češkem, Moravskem in v Sleziji, sploh po deželah, kjer imajo tovarne predilnice in tkalnice, zapomnil za vse dni svojega življenja. Bil je to zanj v pravem pomenu besede rešilni teden, kajti mladoletne delavske pomagace od 14. do 16. leta in pa ženske je rešil **ponočnega dela** po tovarnah. Delavci bodo izvestno veselili tega odloka; kajti nihče drugi ne verjame, kako ponočno delo človeka vničuje, kakor le tisti, kateri ga skuša. Mislite si pa slabotnega dečka od 14 do 16 let pri ponočnem delu! Kar od vseh strani ga mori na duši in telesu. Na nerazvito telo vpliva noč in prikrajšan počitek, kakor strup na kri; na нравnost in dušo njegovo pa slaba družina. Toraj nikakor ni čuda, da je posebno današnji rod tovarniških delavcev tako spriden bil, ker je v takem kužnem ozračji vzrastel; kdor je bil namreč tolikanj srečen, da ni že poprej poginil, preden je došel do vrha. Pač pa bi bilo čuda, če bi ne bil pokvarjen na duši in na telesu. Da lastnikom dotičnih tovarn ta ukrep ni po volji, spričujejo nam mnoge prošnje, došle do trgovinskega ministerstva, da bi se ponočno delo nedorasli mladini in pa ženskam vsaj še nekoliko časa dovolilo. Trgovinsko ministerstvo je vslušalo v tem oziru le prošnje tistih predilnic, ki predejo svilne odpadke, vse druge pa je odbilo. Zakaj da imajo ravno le-te tolikanj večjo prednost, dotični odlok ničesar ne pové, pač pa pravi, da se je ponočno delo nedorasli mladini med 14. in 16. letom ter ženstvu sploh dovolilo do 11. junija 1888, toraj ravno še dve leti. Nam sicer niso znani, a morajo že svoje tehtne vzroke za te imeti.

Seje **ogerskega državnega zbora** bližajo se svojemu koncu in je Tisza za tiste tudi že nekak program določil, kterege je zbornica takoj sprejela. Pred vsem se mislijo pečati z vprašanjem, kteremu so na Dunaji že postavili okvir dali in ktero se dotika carine prostega uvoza koruze in prosa iz Srbije in Bolgarije k nam. S tem mislijo pritisniti Rumunce zaradi njihove trmoglavosti v carinskih zadevah. Druga prav tako, če ne še bolj važna točka, s ktero se bodo Madjari še v tem zasedanju pečali, je zgradba oziroma podaljšanje že zgrajene železnice Metkovič-Mostar v notranje kraje bosanske. Prva meritorna seja v tem oziru bo v soboto 19. t. m. in bote prej ko ne že obe omenjeni točki takrat na dnevnem redu, če ne se ne bo v drugih zadevah preveč interpelantov oglasilo. Nato se mislijo pred sklepom še pečati z načrti postav, po kateri bi nekaj višjih sodnikov v pravosodno ministerstvo poklicali; dalje o načrtu postav, po katerih se bode novim stavbam določila neka gotova doba, v kateri bodo carine proste. Konečno, preden se zbor razide, mislijo pa še sedanji red pobiranja davka na Hrvaškem in v Slavoniji predruščiti. To je prav za prav skeleča rana, ktera Hrvate pod ogersko krono najhuje peče, ker so morali do sedaj davek dostikrat po dvakrat plačevati, kedar se je namreč primerilo, da ga je ta ali oni srenjski ali občinski notar zapravil. To bode toraj poslednje delo letošnjega državnega zbora ogerskega po katerem se bo podal na počitnice.

Leta 1861 dne 6. in 7. junija so bili zbrani v mestu Thurocz-Szt. Marton slovaški rodoljubi. Posvetovali so se dva dni in sklenili zlasti to-le: Priznava naj se, da je na Ogerskem **slovaško ljudstvo**

precej po nesrečni bitki umaknil v Erdelj, a velikaši in sam čuvar krone ogerske Perenyi pobiteli so k Ferdinandu, ki jih je lepo in z mnogimi obečanja sprejemal. 3. novembra je kronal v stolnem Belegradu škof Podmanicki, ki je pred enim letom položil kraljevsko krono na glavo Zapoljskemu, sedaj Ferdinanda in njegovo ženo Ano. Glavno in prestolno mesto bilo je sedaj v rokah novega kralja Ogerske. Po izdanem oglasu bi se mu morali pokloniti Janez Zapolja in Štefan Verböczy, a od hrvatskih velikašev Simon Erdedi, škof Zagrebški, Baufi in Tahi. Zapolja se seveda ni hotel pokoriti, nego je začel snovati o tuji pomoči proti Ferdinandu. Njegovi privrženci so zdaj razglašali javno in glasno, da se bodo združili s Turki in z vragi, ako jih Ferdinand ne pusti v miru. Nagovarjanje francoskega poslanca je Zapoljo obodril, da je zdaj zares javno razglasil svojo zvezo s Turki. Jeronim Laski, poslanec njegov pri Francu I., kralju francoskem, se je bil ravno povrnil iz Pariza, in njega odpravi v Carigrad. Na Poljsko pa pošlje Hrvata Jurja Utješenoviča, za katerim je tudi sam Zapolja pribežal, da poišče tukaj pomoči in obrambe proti svojim sovražnikom.

Zapoljin poslanec Jerolim Laski je bil spreten

diplomat, ki je dobro znal, kako se je treba na dvoru ravnati. V Carigradu si je poiskal in tudi našel dobrega in vernega zagovornika Alojzija Grittia, sina tedanjega benečanskega dožeta Andreja Grittia. Bil je to silno bogat človek, ali lakomen denarja čez vsako mero. S zvitostjo in denarjem predobil je za-se velikega vezira Ibrahima, a po njem tudi samega Solimana. Njega so rabili, ko je trebalo odgovarjati poslancem krščanskih kraljev. Laski mu je obljubil dohodke najbogateje ogerske škofije in mnogo tisoč zlatih cekinov. On pa preskrbi Laskiju najpoprej milostljiv sprejem pri velikem veziru Ibrahimu, a po njem tudi pri samem sultanu.

Soliman ga lepo sprejme ter mu na njegov govor odgovori: „Rad sprejemem v podložnost Tvojega kralja; kraljestvo, ki je bilo moje, njemu prepuščam in vrh tega ga bom branil Avstrijanca Ferdinanda tako, da bode mogel mirno spati na obeh straneh.“ Soliman se zaroti pri preroku in svojem meču, da bode Zapolji veren zaveznik in da ne bode svojega dragega brata kralja ogerskega v največih nadlogah zapustil. Potem sprejme darove in tudi on obdari Laskija s počastno obleko in zlatimi cekini, a v kratkem za tim so že plule ladje turške na Tisi in Donavi ter dovažale razno robo za vojaške po-

trebe ogerskega zaveznika. Razgovor med sultanom in Zapoljo je bil podpisan 29. febr. 1528. In kralju Ferdinandu zdaj ni bilo drugega pripomočka proti tej zvezi, da upotrebi isto sredstvo na dvoru sultanovem kakor Zapolja, da tako prestriže vse naklepe nasprotnikove. Odločil se je toraj, da pošlje poslanca v Carigrad.

Že poprej nego je bila proti njemu sklenjena zveza v Carigradu, naroči kralj Ferdinand iz Prage Ljubljanskemu škofu Kristofu Ravbarju (16. febr. 1. 1527), ki je bil jako izurjen diplomat svojega časa, da naj poišče pripravnega moža za poslanstvo v Beligrad k Beli-begu. Tega bega naj prigovarja ter pridobi za-se, da ne bi podpiral Zapolje in v miru puščal Ferdinandove dedne dežele in posestva, kajti iz teh krajev so vsaki čas napadali naše kraje. Ali brez denarja se ni dalo pri turških poglavarjih nič doseči, zatoraj se je odločilo za bega 6000 cekinov nagrade, ktere je imel preskrbeti kraljevski kancelar Marko Franzauerwein in poslati v Ljubljano, kjer jih je imel sprejeti poslanec, kakor tudi pooblastitveno pismo. Čez enajst dni na to je odpisal škof Ljubljanski Cirijaku baronu Polheimu in Marku Franzauerweinu, da je jako nevarno potovati na Turško in da se vsi odličnejši branijo prevzeti to

in da tukaj skupno prebiva. Kakor daleč sega to ozemlje, naj bode slovaški jezik pri duhovni in svetni upravi in po šolah vladajoči jezik; madjarski jezik naj bode v dopisovanju z neslovanskimi oblastmi in pri obravnavah v deželnem zboru. Med Slovaki naj se ustanovi slovaška pravna akademija in na vseučiliščih v Budapeštu stolica slovaškega jezika in slovstva. Slovaki so poslali spomenico tudi Srbom, Hrvatim, Rusinom in Rumuncem. Ogerski deželni zbor leta 1861 se ni pečal s spomenico, ker je bil razpuščen, pozneje pa tudi nikoli ni prišla na vrsto. Letos so hoteli v Sz. Marton-u (v Šmartnu) 6. junija 25 letnico tega shoda, a politična oblast je to prepovedala. „Narodne Noviny“ razglasujejo tedaj slavnostni govor, ki je bil nameravan za ta spomin. Vse to nam pa kaže, koliko je politika na Ogerskem v 25. letih napredovala.

Vnanje države.

Črna gora je nedavno od Albanije prejela nekoliko svetla v svojo oblast, o katerem je vedno trdila, da ima pravico do njega; kljub temu pa med Albanci in Črnogorci še vedno ne bo miru. Albanci so namreč večinoma zagrizeni mohamedanci, in se smatrajo vse nekaj višjega, kakor pa gjaverska dlaka — kristjanska. O tem se je tudi knez Nikolaj lahko prepričal, ko je nedavno po tistih krajih popotoval, da si jih ogleda. Pri tej priliki je namreč knez povdarjal, da se bodo od slej nadalje morali dotični mohamedani brez izjeme pokoriti črnogorskim, toraj postavam krščanskega vladarja. Turke je kar mrzelo spreletaval. Dalje jim je rekel, da bodo morali svoje otroke v slovanske šole pošiljati, sami pa se brigati, da si prisvojé, čem preje tem bolje za-nje — črnogorske običaje. Mnogo mohamedanov se je prav iz tega vzroka že izselilo in so vse skupaj ondi pustili, kakor je. Knez je ukazal vsa taka opuščena posestva po javni dražbi prodati; kar se bo skupilo za-nje, s tistim naj se poplačajo vsi tisti dolgovi, ki jih je menda ta ali oni izseljenec tu in tam, pri tem ali onem Črnogorcu imel. To so jako stroge naredbe, prestroge za one kraje in slišalo se bode najbrž zopet o krvavih pobojih in umorih, ki bodo iz tega nastali.

Kakor včerajni telegram iz Monakovega sporoča, prisegla je dne 14. t. m. *bavarska armada* novemu kralju Otonu in dejanskemu vladarju princu Luitpoldu. Poslednji je svoj dejanski nastop vladanja armadi dne 10. t. m. naznanil s sledečim armadnim poveljem: „Armadi s tem naznanjem, da je Njegovo Veličanstvo kralj vsled hude bolezni zadržan pečati se sam z vladarskim poslom. Vsled tega in ker žalibog tudi princ Oton ni za to, prevzel sem jaz kot najbližnji sorodnik na podlagi ustavnega državnega pisma vladanje. Vladal bom državo in vodil armado v imena Njegovega Veličanstva kralja. Luitpold princ Bavarski.“ — Da ranjki kralj deputacije, ktera bi mu bila imela spremljevalke, se ne bi mučila, ni sprejel, vzrok ste dve osebi. V prvi vrsti grof Holstein sam, ki je pred deputacijo prišel v kraljevi grad Hohen-schwangau in je voznikom zapovedal, da naj bodo drugo jutro na vse zgodaj že pripravljeni z vozmi, da bodo kralja prepeljali v kak drug grad. Vozniki so se mu takoj uprli, da ne, češ, nam kralj še ni nič zapovedal. Grof Holstein je menda na tisto razdražen rekel: „E, kaj kralj, ta sedaj nima nič več govoriti!“ Da se je to hitro sporočilo kralju, si lahko vsak misli. Celó naravno je potem tudi, da kralj deputacije ni sprejel. Ves ta upor je pa, kakor nekateri časniki trdijo, nalašč podpihoval grof Dürkheim, pobočni adjutant kraljev, kteri je po kraljevi smrti zginil. Vlada je izdala za njim zasledovalni list in že so ga našli ter zaprli.

Francoski republik so se menda še le ob 11. uri oči odprle, da je sprevidela kamen, ob katerem

nalogo, vendar pa je našel za to moža odvažnega, ki se hoče lotiti težavnega posla. To pa je bil Blaž Radošić Zagrebški, kterega so na Slovenskem in Hrvatskem dobro poznali, ker je dalje časa prebival tudi v Metliki. Tega moža je on nagovoril, da prevzame težavno poslanstvo v Beligrad. Če jim na kraljevskem dvoru ne bode všeč, naj ga odpusté, nagradivši ga poprej za pot, njemu pa naj povrnejo stroške, ki jih je imel pri tem podvzetju. Škof piše tudi o nastojanju Zapoljinem, da postane gospodar na Ogerskem ter o dogovoru z banom Fr. Bastjanom o pomočnih četah, ktere želi dobiti za obrambo mej, vendar ne nemških, ampak českých ali slovenskih. Pošlejo naj mu jih do Bežice, da jih popelje potem v Bihač. Omenjeni poslanec Blaž Radošić, ki je prevzel poslanstvo k Beli-begu v Beligrad, je imel ob enem nalogo v deželah, ki so bile v turški oblasti, dobro opazovati, ali ni kakšne zveze slenil Zapolja, dozdevni kralj ogerski s Turki, da ti laglje napadejo dežele Ferdinandove. Ker je pa med tem umrl Beli-beg ter nastopil na njegovo mesto Mehmed paša, prejel je poslanec pismo do novega paše, pri katerem pa ni nič opravil, kakor smo videli: Zapolja je postal kralj ogerski in sultan njegov pokrovitelj. (Dalje prih.)

bi se bila lahko razbila. Izgona princev vendar ni sprejela v taki obliki, kakor so ga nekateri besni republikanci predlagali, da bi se namreč kar od kraja vse zapodilo iz dežele, kar ima le količkaj kraljeve ali pa Napoleonske krvi v sebi. Freycinet je sprevidel, da to nikakor ne bo dobro, ker biti ne more, kajti republika bi imela potem svoje najhujše nasprotnike vse zunaj državnih mej, na ktere bi niti paziti ne mogla. Če pa prepodi po svoji previdnosti samo pretendente in njihove prvorojence, ostale družine pa ostanejo v deželi, ima še vendar nekoliko poročila za-se, da se dotični ne bodo proti republiki obračali. Za sedaj je, kakor že znano, toraj sklenjen le prvi del te točke, da morajo pretendente venkaj. O drugem delu, o ugrabljenju njihovega premoženja pa do sedaj še ni bilo govorjenja in ga menda tudi ne bo, kajti kar tako po roparski si republika vendar le ne upa postopati, posebno odkar vé, da, če bi to storila, ima vso dinastično Evropo proti sebi. Rus jim je od daleč že nekoliko to namignil in prav izvestno je, da ji bodo tudi drugi vladarji razumeti dali, da z roparji nočejo imeti prav nič opraviti, če bi si republika namreč drznila princem premoženje pobrati. Tudi še tretji vzrok bi znal merodajen biti, zakaj da republika ni še stegnila roke po premoženju princev. Le-ti so, sluteč kaj da jih čaka svoje grajščine večinoma tako zadolžili, da je skoraj na vsih tolikanj dolga, kolikor so vredne. Da se toraj republika za zadolžena posestva ne bo pulila, je pač jasno.

V oklicu do svojih volilcev se sklicuje *Gladstone* na svoj zadnji oklic in pravi, ko bi bila konservativna vlada Homerulebill predložila, podpisala bi jo bila liberalna stranka. Za vpokojenje Irske ste mogoči le dve poti, namreč sila, ali prepušči Ircem, da sami vredujejo svoje zadeve. Gladstone dalje pravi, da unija, ktero on misli opraviti, je bila le na papirji, sicer pa osnovana s silo in zvijačo, Irci unije nikoli niso odobrili. On (*Gladstone*) ni za to, da bi se Irska s silo zatirala, marveč on hoče Irski dati prostost, da si v notra-vnjih zadevah sama pomaga, kakor vé in zná. Anglija bi bila močna še le potem, ko bi ne imela sovražnika v lastni hiši. — Angleškim časopisem ta izjava slabo vstreza, le nekateri so za modro politiko Gladstonovo. Sploh bo menda tako, nekateri nočejo priznati krivice, in še tega sovražijo, kterim so krivico učinili, drugi se morda res bojé, da bi moč države ne opešala, ako bi ne bila Irska tako tesno priključena, kakor je sedaj; zoper tako postavo so pač gotovo potomci tistih, kteri so se polastili posestev in zemlje nekdanjih irskih kmetov, ki so sedaj po večem najemniki zemljišč in hudo stiskani.

Izvirni dopisi.

Iz Kroke, 14. junija. Odgovor na dopis od tod v „Slovenec“ št. 126. Ako čitatelj, kteri ne vé kam „pes taco moli“, bere dopis iz Kroke, mora pač misliti in ob enem vslikniti: Oj zanemarjeno županstvo! Pa k stvari. Ko bi dopisnik ne obetal nam še dalje pisariti, bi mu pustili to veselje, zaradi njega bistré glave, ki še tega ne vé ali neče vediti, da županstvo nima prav nič pri potoku, kjer je dekletce vtonilo in toraj, kar se varnosti življenja tiče, nič na vesti; ker potok fužinski, star gotovo nad sto let, ni bil od sedaj nikoli zagrajen. Žrtev kolikor stari ljudje vedó povedati bilo je že ne štiri, ampak celó šest, za ktere pa sedanjo županstvo gotovo ni odgovorno. Škandalozni most, kteri pa ni srenjski, ampak le privaten, je pa ravno zdaj v tako dobrem stanju, kakor nikoli poprej. Kar pa zadene podrti zid, srenji nič mar, ker je tudi le pot k M. Pogačnika hiši, ki tudi sam ta zid oskrbuje. Županstvo sicer lahko zapré to pot, a bati se je, da bi ljudje in ž njimi tudi dopisnik ne godrnjali in jezikov ne brusili, češ, da ni tako nevarno, ki se do danes tudi res še nihče ni ponesrečil.

Ko bi pa županstvo hotlo ali moralo vse otrokom nevarne kraje zaplankati, kje bo pa denar, kterega naša srenja še za druge bolj potrebne reči, ki čakajo odrešenja, nima na razpolaganje. Sicer smo pripravljeni, vse nevarne kraje zavarovati, ako-ravno še dosedaj niso bili, toda dopisnik naj nam pové, kje dobiti denar. Davkoplačevalcev vendar ne smemo obtežiti, ker smo že itak do grla obteženi z davki.

Slednjič dopisnik toži, kako da se dandanes za srenjo malo skrbi. Sedajno županstvo priberačilo je za prenovljenje šole 1200 gld. in nad 400 gld. za gasilno orodje itd., ali to ni nič? So mar li pred 20. leti bolj županovali brez računov, ko so imeli svoje agente, da so beračili za na papirji narejene brizgalnice. Res veliko so nam dobrega učinili; naše gozde djali so nam v „prepoved“ (pano), da nam še zdaj toliko preglavice delajo. Iz tega se razvidi, kako pravična je tožba dopisnika v „Slo-

venec“ št. 126. — Županstvo trga Kropi 6. junija 1886.

V. Klinar.

Dostavek vredništva. Priobčili smo „odgovor“ na „dopis“, ker smo se ravnali vselej po načelu, da naj se zagovarja, posluša tudi nasprotna stranka; a reči moramo, da se nam odgovor ne zdi prav srečen in temeljit. Da bi srenjska gospódka nič ne imela opraviti pri srenjskem potoku, pri javnem mestu, podrtém zidu itd., ne verjamemo prav radi. Je tudi to in drugo v privatnem oskrbovanju, se mora pa na privatne vplivati, da zaradi javne varnosti storijo svojo dolžnost. Če kraj pri tolikih žrtvah že 100 let ni bil ograjen, nikakor iz tega ne sledi, da še prihodnjih 100 let ni treba za varnost življenja nič storiti; ravno nesrečne žrtve kažejo potrebo. Marsikaj se lahko zgodi, če je povsod pošena volja in vstrajno prizadevanje.

Iz Postojne, 15. junija. Kljub slabemu vremenu in drugim nezgodam na zapadni in južni strani države, kjer se po malem kolera oglašá, prišlo je vendar-le mnogo ptujcev semkaj z navadnimi poštnimi, kakor tudi z zabavnimi vlaki. Sploh pa zabavni vlak nima nobenega pravega pomena več, ker se človek na vse distance s poštnim vlakom s pomočjo tur in returistikov veliko prej in pa še nekoliko ceneje prepelje, kakor pa z zabavnim vlakom. Gospá Schróckel bo morala že gledati da bo cene znižala, sicer se bo drugo leto sama vozila s svojimi zabavnimi vlaki. Kakor sem sodil, prišlo je blizu 3000 ljudi z zabavnimi vlaki, 700 do 800 pa s poštnimi. Kar jih sedaj še do 6000 manjka, prišlo jih je pa iz okolice, tako, da se lahko reče; letos je na binkošni ponedeljek jamo blizu 6000 ljudi obiskalo. Najbolj polni so prišli vlaki iz Trsta, Reke in Ljubljane. Tržaški je imel celó dve lokomotivi. Red je bil vzgleden, pa tudi gnječe pri jami ni bilo tolišnje, kakor druga leta. Od konca maja pa do petka pred Binkoštni je bil tukaj Don Carlos, pozneje pa princ Napoleon. Iz Laškega letos nimamo toliko ptujcev, kakor druga leta. (Le Boga zahvalite, sicer bi Vam še kolero prinesli. Vr.) Jamo ptuji gostje vsak dan obiskujejo.

Domače novice.

(Umrli je) včeraj zjutraj pravni praktikant g. Franc Dolenc v 26. letu svoje dóbe. Pogreb je danes ob 1/2 7. uri zvečer.

(Očiganiti) je mislil danes dopoldne mestni postopač St. neko kmetico za 160 gld. Pridružil se ji je na poštnem dvorišču in jo vprašal, kaj želi. Zgovorna žena mu kmalo pove, da v hranilnico po denar, pa še ne vé, kje da je. „Prav tukaj-le, pravi St., le kar z menoj pojdite, ste ravno prav prišli. Jaz sem pa tisti, ki bukvice pobira in vpisuje“. St. jo pelje v poštni urad, kjer si kupi dopisnico in napiše na njo: „Naj se tej ženi pri blagajnici izplača takoj 160 gld. Bukvice je vzel N. N.“ To listnico da ženi rekoč, naj mu da za njo bukvice, in naj tukaj počaka, kjer se ji bo pri onemle okencu denar izplačal, kjer tudi drugi že nanj čakajo. Pokazal ji je na oddelek, kjer se časopisi izdajajo, Sam pa, je rekel, da gre na drugo stran v velike bukve zapisat, koliko da bo denarja prejela. Žena čaka in čaka in naposled, ko se le nihče za njo ne pobriga, stopi k okencu rekoč: „Gospod še meni plačajte, ker se mi domu mudi“, ter pokaže dopisnico. Na začudenje dotičnega uradnika in na daljša vprašanja žena vse razloži. Takoj se odpravi eden pravih uradnikov ž njo v pravo hranilnico, da če bo mogoče, še prepovesta izplačo denarja. Tjekaj dospévši sta ravno videla, kako je hotel postopač že naštet denar spraviti. Ugledavši ju, je pa vse skupaj popustil in se je zmazal. Nadjamo se, da se redarjem in Žabjeku ne bo zmazal!

(Kričavec in hujskačev) nikjer ne marajo. Na Štajarskem v Šmarji pri Jelšanah so se proti dvema možema te vrste vsi ondašnji krčmarji zavezali, da jima neče nihče več hrane dajati, kar za c. kr. sodnijskega adjunkta, kakor sta ravno tista dva gg.: dr. Wagner in Doxat ni posebno častno. Toda kaj se hoče? Ker v celem trgu nista mogla hrane dobiti, poklicala sta župana na pomoč, naj on krčmarje prisili, da jima morajo hrano dajati. Župan je poklical krčmarje pred se in vsak je rekel, da jo že dá, toda za stalno določeno ceno in pa na dom, v gostilno ju pa nihče za ves svet več ne mara. Župan je spoznal, da se tukaj pričinja za-

deva, ki ni več v njegovem področju, temveč spada e. kr. okrajnemu glavarstvu, kateremu jo je tudi odstopil. Okrajni glavar v Celji bo imel toraj določiti, kje da bodeta v bodočnosti e. kr. sodnijska adjunkta Wagner in Daxat kosila in kako.

(Razpisana) je služba e. kr. okrajnega komisarja, oziroma ona vladnega koncipista v področju politične uprave na Kranjskem do 28. junija.

(Služba nadučiteljeva) ob enem voditelja šole razpisana je v Semiču z letno plačo 600 gold., doklado 75 gld. in pa prostim stanovanjem do 15. julija. t. l.

(Obdarovani dijaki.) Na Mariborski državni gimnaziji so imeli v četrti šoli 9. t. m. poskušnjo iz zgodovine štajarske dežele. Najbolje so odgovarjali dijaki: Jurij Kaas, Ciril Radej, Ivan Žmave, Josip Križan in Anton Brezovnik, ter so dobili primerna darila. To podjetje je prav hvalevredno in bi se smelo tudi drugod vpeljati.

(Za kolero) zbolela je predvčeranjem v Tržaškem notranjem mestu neka gospa, sinoči je pa umrla. To je tretji uradno pripoznan mrlič v Trstu za azijsko kolero.

Razne reči.

— V Klosterneuburgu je vojaških bolnikov (pionirjev) 140. Tudi pri batalijonu pešpolka baron Ringelsheim je bolnih 40 mož. Vojaki imajo ali krč v tilniku ali pa bolehalo za legarjem. Zdravniki mislijo, da so si vojaki nakopali bolezen, ko so po več ur v hudi vročini veslali v pontonih proti vodi. — No, ni čuda, saj že pregovor pravi, da proti dereči reki ni dobro plavati, potem so se pa morali kopati in iz odra morali skakati v vodo, od tod so dobili krč v tilniku. Oboje bolnike so ločili; bolnike zdravila dr. Kovalski, ki si je v ti stvari l. 1870 skušnjo pridobil, in polkovni zdravnik dr. Knecht. Najvišji načelnik zdravilstva, dr. Waldstein iz Dunaja, je vsak dan več ur v Klosterneuburgu. — O tem, ali so bile te vaje in to kopanje neogibljivo potrebno, o tem obojem do sedaj nič ne bremo po časopisih. Morda vendar kaj zvemo, zakaj so se morali vojaki tako nad navadno moč nategovati.

— Železne jadrnice. Minolo leto 1885 so zgradili manj parnikov mimo preteklih let, o lesenih jadrnicah se komaj more govoriti, a delajo sedaj posebno železne jadrnice. To pride od tod, da železne jadrnice več nesó gospodarju, kakor parnik in lesene jadrnice, ker uni preveč stroškov prizadevajo, te pa je treba večkrat popravljati. Pravijo, da železna ladija manj stane kakor lesena, za dolge vožnje in kadar je blago drago, se železnim ladijam bolj plača vožnja. Zato v Hamburgu in Bremenu vozijo z železnimi ladjami in sedaj izdelujejo skoraj samo železne ladje na nemških ladiščih. Na račun Hamburških podjetnikov delajo sedaj v Rostoku 3 take ladje od 1100—1400 ton, teh ena bo kmalo dodelana.

— Slaba služba. Gospodar, ki je vsaki dan moral po kupčiji v mesto, se ga je vsakikrat tako pošteno navlekel, da so konji kar sami domu vozili nezavednega. To se mu je zdelo vse eno malo prevarno in zato si je najel hlapca, kateri je vedno moral z njim vozariti. Pogoji so bili za hlapca ugodni, samo zagotoviti je moral, da on ne bo nikdar takrat pijan, kadar bode gospodar. Čez 14 dni odpove službo. Se ti ne dopada? ga popraša gospodar. „Kaj pa, da se mi dopada; samo to mi ni všeč, ker če pri Vas ostanem, se ga celo življenje ne bom do dobrega naserkal.“

— Nima časa. A. „Gospod svetnik, zakaj Vas ni nič več na sprehod v drevored?“ — B. „Dragi moj, odkar sem penzioniran, nimam več časa.“

— Mali nagajivec. Oče in sin sedita na vrtu tik lepega grmiča, polnega najlepših vertnic. „Oče, smem li ti tih lepih cvetk si nabrati?“ praša dečko. „Tega jaz ne vem, moraš že mater poprašati“, odgovori mu oče. Ali sinko se odreže: „Ali res nimate Vi tukaj prav nič govoriti?“

Telegrami.

Dunaj, 16. junija. Pri carinski tarifi je Pfeifer priporočal, naj bi smeli naši kmetje tabak sejati, kakor Ogrji. Petrolej pride v petek na vrsto.

Dunaj, 16. junija. „Wr. Ztg.“ razglasa, da so za sodnike na Kranjskem imenovani sledeči gg.: Perko za Žužemberk, Gregorin za Krško, Ekl za Kranjsko goro in Smola za Metliko.

Celovec, 15. junija. Vlada je zaradi tega, da bi se iz Laškega kolera ne zanesla, prepovedala vse shode po božjih potih na Koroškem, kakor tudi vse druge shode in zbirališča.

Monakovo, 15. junija. Dvorni tajnik ukazal je vse kraljeve gradove zapreti in nikogar več ne notri pustiti.

Monakovo, 15. junija. Sekcija kraljevega telesa dokazala je silno spridenje možganov in lobanje. Mrliča so v stari dvorni kapeli na oder položili. Pokopali ga bodo menda v nedeljo.

Rim, 15. junija. V poslednjih 24 urah je v Benetkah 13 ljudi za kolero zbolelo, 9 pa umrlo.

Umrli so:

11. junija. Marija Bogataj, rudarjeva žena, 38 let, Kravja dolina št. 11, vnetica reberne kožice.

12. junija. Valentin Macoratti, zidarjev sin, 5 mes., Poljanski trg št. 5, driska.

13. junija. Jožef Bokalič, cestni oglednik, 66 let, Gledališka stolba št. 3, jetika. — Jožef Svetlin, delavec, 50 let, Poljanska cesta št. 58, jetika. — Jakop Lovše, posestnik, 44 let, ulice na Grad št. 12, tuberkuloza v možganih. — Franc Marenko, delavčev sin, 9 mes., Opekarska cesta št. 29, božjast. — Anton Tremul, delavec, 29 let, Poljanski nasip št. 50, Nephritis. — Anton Wolf, krojač, 71 let, Kravja dolina št. 11, srčna paraliza.

14. junija. Terezija grofinja Auersperg, zasebnica, 74 let, Vegove ulice št. 2, otrpnenje sra. — Jožef Ovar, delavčev sin, 7 mes., Truberjeve ulice št. 1, božjast.

15. junija. Franc Dolenc, jurist, 26 let, Strelške ulice št. 2, jetika.

V bolnišnici:

12. junija. Mihajl Rode, gostač, 75 let, Exudatum pleum sin.

13. junija. Matija Skalar, gostač, 75 let, Marasmus.

Tujci.

14. junija.

Pri **Maliču**: Alojzij Bamberg, zasebnik, iz Berolina. — Franc Steinlechner, vodja tovarne, s soprogo, z Dunaja. — pl. Carstanjas in Hoffmann, uradnika, iz Cseprega. — A. Tiefbrunner, trgovec, iz Oedenburga. — Janez Huss, c. k. bilježnik, z družino, iz Terbiža. — Oktavian Petscher, vodja tovarne, s soprogo, iz Spitala. — Janez Giunio, bilježnik, iz Katara. — Coljani, zasebnik, z družino, iz Trsta.

Pri **Stonu**: Henrik Brammer in Henrik Nübel, potovalca, z Dunaja. — Vitez M. Koch, c. k. general, s soprogo, iz Zagreba. — Franc Prohaska, c. k. nadporočnik, iz Zagreba. — S. Dražetič, zasebnik, s soprogo, iz Zagreba. — B. Neumann, trgovec, s soprogo, iz Vugrovec. — Albert Paulovič, c. k. sodnik, s soprogo, iz Sinja. — Sračko in Blaž, iz Lipoglav. — Jožefa Gorupič, iz Krapine. — Alojz Grillitsch, profesor, s soprogo, iz Celovca. — pl. Arthur Pelka, c. k. poročnik, iz Maribora. — pl. Viktor Weber, c. k. nadporočnik, iz Terbiža. — F. Fleischer, zasebnik, iz Terbovelj. — Jakob Neklinger, s soprogo, iz Knittelfeld. — Miha Aussetz, c. k. poštar, iz Krškega. — Rozalia Širel, zasebnica, iz Mokronoga. — Eliza in Hermina Gatsch, iz Kostanjevice. — Grof Rud. Margheri, c. k. uradnik, iz Radovljice. — Brosch, zasebnik, s soprogo, iz Trsta. — Dr. Quartanotto, s soprogo, iz Trsta. — M. Stuparich, inženir, iz Trsta. — Jožef Blasich, blagajničar, s soprogo, iz Reke. — Ant. Lomberti, brivec, z družino, iz Reke.

Pri **Bavarskem dvoru**: Hitz in Zuer, z Dunaja. — Jožef Schuster, z Dunaja. — Janez Hudolin, iz Prezida.

Pri **Južnem kolodvoru**: Karl Grulini, zasebnik, iz Osnabrucka. — Berghold, potovalec, iz Brucka. — Woschitzer in Loidl, geometra, iz Hüttenberga. — Alojz Facher, posetnik, iz Hörzendorfa. — Weiss, trgovec, iz Celovca. — Elise Stramer, zasebnica, iz Celovca. — Ida Černovič, zasebnica, iz Terbiža. — Irma Potočnik, zasebnica, iz Domžal. — Janez Kašman, zasebnik, s soprogo, iz Loke.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

16. junija			
Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl.	25	kr.
Sreberna 5% „ 100 „ (s 16% davka)	85	90	„
4% avstr. zlatna renta, davka prosta	116	80	„
Papirna renta, davka prosta	102	—	„
Akije avstr.-ogerske banke	879	—	„
Kreditne akije	282	70	„
London	126	15	„
Srebro	—	—	„
Francoski napoleond.	10	—	„
Ces. cekini	5	94	„
Nemške marke	61	90	„

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomera v mm	toplomera po Celziju		
7. u. zjut.	732-93	+18.2	sl. zap.	jasno	
15. 2. u. pop.	731-99	+25.4	sl. zap.	jasno	0-00
9. u. zveč.	732-09	+19.0	sl. jzap.	del.oblačno	

Čez dan je bilo še nekaj jasno, zvečer pa večinoma oblačno in pa velik kolobar okoli meseca. Srednja temperatura 20.9°, za 2.5° nad normalom.

Listki

(3)

za deviško ali križevsko družbo

s prekrasno podobo Matere Božje č. spočetja v jeklo vrezano, z dotičnimi molitvami, pojasnili in pravili te družbe, dobivajo se po 4 kr. v

„Katoliški Bukvarni“.

Svarilo!

Prečastiti slovenski duhovščini.

V najnovejšem času klati se meni neznana oseba predstavljajoč se za mojega agenta okoli prečastite duhovščine in naročila na molitvenike, sv. podobice itd. nabira, pri katerih zahteva predplačo proti potrdilu glasečemu se na mojo tvrdko, katero tudi kot „moj sin Frica“ podpisava.

Ker je ta le po imenu agent že več duhovnih gospodov zapeljal, da so mu zanašaje se na mojo tvrdko dali razna naročila in zahtevano predplačo sebi na škodo, zdi se mi dolžnost, tukaj izjaviti se: da jaz nimam nikakega popotnega agenta, kakor tudi nobenega sina Frica ter da sem že potrebno ukrenil, da pride slepar gosposki v roke.

V Ljubljani, 16. junija 1886. (1)

Matija Gerber v Ljubljani,

(Jos. C. Gerber).

Zaloga knjig in trgovina s papirjem, knjigovoznica.

Za ude bratovščine večnega počesčevanja svetega Rešnjega Telesa in za tiste, kateri prvo sv. obhajilo opravljajo itd. je posebno priporočljiva molitvena knjiga

KRUH NEBEŠKI

ali

Navod pobožno moliti in častiti

presveto Rešnje Telo

s trojno mašo in drugimi navadnimi molitvami.

Na svitlo dal

(4)

JANEZ ZUPANČIČ,

župnik.

Tretji zopet pomnoženi in zlepljani natis.

„Kruh nebeški“ je znana knjiga, zlasti častilcem sv. Rešnjega Telesa. Cena te od vis. č. g. župnika Zupančiča spisane knjige, kaže pač dovolj že to, ker je sedaj že zagledala tretji natis. Namen jej je pred vsem počesčevanje sv. Rešnjega Telesa; vendar pa je vrejena tako, da je popolna molitvena knjiga za vsacega kristjana. Izdala je ta tretji natis „Vincencijske družbe“ v Ljubljani. Priporočamo jo toraj prav toplo zaradi lepe vsebine in pa še posebej zaradi dobrega namena, kajti čisti dobiček je namenjen v podporo dobrodušnemu „Vincencijskemu društvu“. — Novi natis obsega tudi *Šest-nedeljsko pobožnost sv. Alojzija*.

Cena je knjigi vezani v pol usnju 70 kr., vse v usnju 90 kr., vse v usnju z zlato obrezo 1 gld. 20 kr.

Katoliška Bukvarna

v Ljubljani, stolni trg šte. 6.

Dr. Kiesov

izumil je staroslavno in vednoveljavno

Augsburško esenco življenja,

Ges. dep. Schutzmarke.

Esenca življenja je najbolj varno sredstvo proti mrzlici, krvavi grizi in kolero. (13)

Prava je le tista, ki ima zgoreno znamko. Dobiva se na drobno po vseh boljših lekarnah, na debelo pa pri vseh boljših droguistih (materijalistih) in pa pri J. G. Kiesovem v Augsburgu (na Bavarskem).

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigotrnicah knjica:

Umetno ribarstvo.

Spisal

Ivan Franke.

3¹/₂ pôle v 8° s podobami. Mehko vezana stane 50 kr.

Krasna domovina naša se svojimi potoki, rekami in jezovi je za umno ribarstvo tako ugodno ustvarjena, kakor ne kmalu kaka druga dežela. Sredstva in pota, kako isto pri nas urediti in upravljati, podaje čislani gospod pisatelj na jako umeven način v gori omenjeni knjici. Le-ta bode vsakemu, ki ima srce in skrb za povzdigo narodnega blagostanja, dobro delo sredstvo, da se o tem predmetu pouči. Priporočujemo torej knjico osebiti velečastiti duhovščini, učiteljem in zemljiškim posestnikom, ker sva uverjena, da jo bodo s velikim zanimanjem prebrali ter iz nje žrpali gotovo lepo korist.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica

v Ljubljani na Kongresnem trgu.

